

unesco

Global Geopark

KOHTI KESTÄVÄÄ MATKAILUA SALPAUSSELKÄ UNESCO GLOBAL GEOPARK -ALUEELLA

KEHITTÄMISSUUNNITELMA 2023-2030

KOHTI KESTÄVÄÄ MATKAILUA SALPAUSSELKÄ UNESCO GLOBAL GEOPARK -ALUEELLA

PERIAATTEET JA TOIMENPITEET 2023-2030

Sisältö

Johdanto

Periaatteet ja toimenpiteet 2023-2030

Toimimme yhdessä

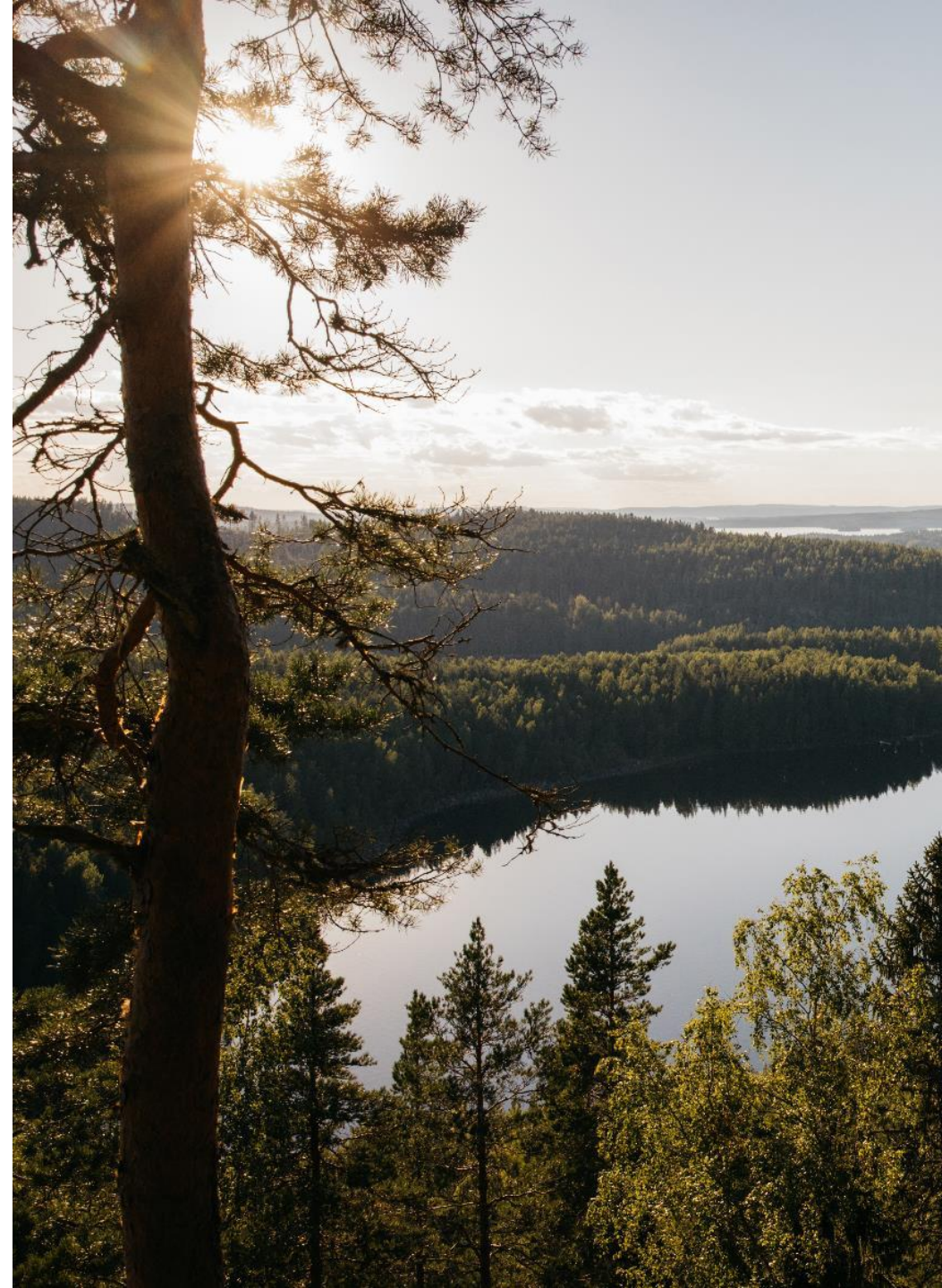
Vaalimme alueemme luontoa ja kulttuuriperintöä

Tunnumme ja teemme näkyväksi alueemme luonnon- ja kulttuuriperinnön

Vahvistamme hyvinvointia ja alueemme elinvoimaisuutta

Toimimme ekologisesti kestäväällä tavalla

Mittarit ja seuranta

Johdanto

Ensimmäiseltä Salpausselältä eteläiselle Päijänteelle ulottuva Salpausselkä UNESCO Global Geopark on kansainvälisesti merkittävä, kehittyvä luonto- ja kulttuurimatkailun alue.

Maastonmuotojensa, maisemiensa, kulttuuriperintönsä, palvelutarjontansa ja sijaintinsa ansiosta alue soveltuu erityisen hyvin myös liikunta- ja urheilumatkailuun etenkin ulkoilmassa harjoitettavien lajien osalta. Myös koulutusmatkailu, hyvinvointimatkailu ja ruokamatkailu soveltuvat erinomaisesti alueelle ja Geopark-viitekehikseen.

Salpausselät, muinaisten jäätikköjokien kerrostamat mahtavat reunamuodostumat, ovat Suomen kansainvälisesti tunnetuinta geologista luonnonperintöä ja näyttävimmillään Päijät-Hämeessä sijaitsevalla Salpausselkä Geopark -alueella. Ne muodostavat täällä ainutlaatuisen kokonaisuuden yhdessä viuhkamaisesti pohjoiseen suuntautuvien harjujen kanssa. Salpausselkä Geopark koostuu kuudesta kunnasta: Lahti, Hollola, Heinola, Asikkala, Sysmä ja Padasjoki.

Huhtikuussa 2022 Salpausselkä Geopark hyväksyttiin maailmanlaajuiseen geologisesti merkittävien alueiden verkostoon – siitä tuli UNESCO Global Geopark -kohde. YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö UNESCO nimeää verkostoon tiukat kriteerit täyttyviä, kansainvälisesti arvokkaita alueita. Kohteet arvioidaan uudelleen neljän vuoden välein.

Kestävän matkailun edistäminen kuuluu geopark-organisaatioiden keskeisimpiin tehtäviin. Yhtä tärkeitä ovat alueen luonnon ja kulttuuriperinnön vaaliminen, arvokkaan geologisen perinnön ja sen merkityksen tunnetuksi tekeminen, paikallisidentiteetin vahvistaminen sekä geopark-teemaisen kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen kehittäminen.

Salpausselkä Geoparkin toimintaa koordinoi maakunnallisen matkailuorganisaatio Lahden seutu - Lahti Region Oy:n (Visit Lahti) yhteydessä toimiva Salpausselkä Geopark -yksikkö. Se vastaa geoparkin toiminnasta ja kehittämisestä yhdessä geopark-alueen kuntien ja emoyhtiön kanssa.

Toimimme [UNESCO Global Geopark -kriteereiden](#) mukaisesti. Edistämme osaltamme [YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman](#) (Agenda 2030) tavoitteiden toteutumista.

Sitoudumme myös valtakunnallisiin kestävän matkailun periaatteisiin ([Visit Finland](#) ja [Metsähallituksen Luontopalvelut](#)).

Tällä kehittämissuunnitelmalla jalkautamme kansainväliset ja kansalliset periaatteet ja tavoitteet Päijät-Hämeeseen Salpausselkä Geopark -alueelle. Kestävän matkailun kehittämissuunnitelmamme ulottuu vuoteen 2030.

Toisin kuin kansainvälisesti arvokas geologinen perintömme, suunnitelmamme ei ole kiveen tai maastonmuotoihin kirjoitettu. Tarkastelemme tavoitteita ja toimenpiteitä vuosittain ja päivitämme niitä tarpeen mukaan. Suunnitelma on yhteinen työkalumme, joka elää läpi suunnitelmakauden.

Elokuussa 2023 kestävän matkailun työmme on hyvässä vauhdissa, mutta tehtävää riittää. Onnistuminen on kiinni alueen toimijoista, yhteistyöverkoston sitoutumisesta ja yhteisen tahtotilan vahvistumisesta. Se vaatii aktiivisuutta ja jatkuvaa oppimista.

Yhdessä vastuullisesti toimien etenemme kohti kestävämpää matkailua.

Kati Komulainen, toiminnanjohtaja
Salpausselkä UNESCO Global Geopark

Kestävän matkailun periaatteemme

Toimimme yhdessä

Teemme yhteistyötä yli kunta- ja toimialarajojen ja edistämme kestävästä kehityksestä niin paikallisesti, valtakunnallisesti kuin kansainvälisesti. Yhteistyöverkostossamme on kasvava joukko toimijoita, kaikista alueen kunnista. Saamme yhteistyöstä elinvoimaa.

Vaalimme alueemme luontoa ja kulttuuriperintöä

Ymmärrämme, että alueemme luonto ja kulttuuriperintö ovat houkutteleva osa kokonaisvaltaista vierailukokemusta. Huolehdimme, että matkailuelinkeino ei vahingoita tätä voimavaraamme.

Tunnetemme ja teemme näkyväksi alueemme luonnon- ja kulttuuriperinnön

Tunnetemme alueemme luonnon ja kulttuuriperinnön erityispiirteet. Tuotteistamme alueemme ominaispiirteet menestyksekkäästi: luonnon- ja kulttuuriperintö sekä niiden väliset yhteydet näkyvät monipuolisesti alueen matkailupalveluissa.

Vahvistamme hyvinvointia ja alueemme elinvoimaisuutta

Kestävä matkailu vahvistaa alueemme kilpailukykyä, työllisyyttä sekä veto- ja pitovoimaa. Toivotamme kaikki matkailijat yhdenvertaisesti tervetulleiksi viipymään alueellamme pidempään. Palvelumme ja kohteemme tarjoavat niin matkailijoille kuin paikallisille asukkaille mahdollisuuden kokonaisvaltaisen hyvinvointinsa parantamiseen.

Toimimme ympäristöystävällisesti

Otamme ympäristönäkökulman huomioon kaikessa toiminnassamme energian säästämisestä jätteiden synnyn ehkäisyyn. Kannustamme matkailijoita käyttämään alueellamme ensisijaisesti sellaisia palveluita, joiden tuottamisessa kestävyys kaikkein ulottuvuutensa on otettu huomioon.

A group of people, mostly women, are standing in a line in a snowy forest. They are wearing winter clothing, including jackets, hats, and scarves. The forest is filled with snow-covered trees and a thick layer of snow on the ground. The scene is bright and clear, suggesting a sunny day in winter. The people appear to be engaged in a group activity or a walk in the woods.

Toimimme yhdessä

Toimimme yhdessä

Yhdessä olemme enemmän - Salpausselkä Geoparkin elinvoimaisuus kestävässä matkailualueena syntyy yhteistyöstä. Yli kunta- ja toimialarajojen tapahtuva yhteistyö mahdollistaa jatkuvan oppimisen ja kokonaisvaltaisesti kestävä toiminnan, jolla saavutamme parempia tuloksia ja edistämme kestävä kehitystä niin paikallisesti kuin globaalisti.

Aktiivisessa yhteistyöverkostossa tuemme kumppaneitamme kestävyttä vahvistavien toimenpiteiden suunnittelussa, toimeenpanossa ja dokumentoinnissa. Näin etenemme kohti kestävämpää toimintaa ja pystymme viestimään tästä myös sidosryhmillemme ja asiakkaillemme.

Teemme yhteistyötä laajasti eri sidosryhmien kesken. Paikalliset asukkaat on yksi tärkeistä sidosryhmistä, jonka ääntä haluamme kuulla matkailun kestävyden vahvistamiseksi.

Löydämme yhteistyössä ratkaisut tunnistettuihin ongelmiin, parannamme kävijäkokemusta ja lisäämme Salpausselkä Geopark -alueen arvostusta niin paikallisten kuin vierailijoiden silmissä.

Salpausselkä UNESCO Global Geoparkin toiminnan keskeisiä sidosryhmiä on koottu seuraavalle sivulle.

Salpausselkä Geopark – yksikön koordinoiman toiminnan keskeisiä sidosryhmiä

Kansainvälinen taso

- YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö UNESCO
- Global Geoparks Network (GGN) – maailmanlaajuinen Unescon Geopark-alueiden verkosto
- European Geoparks Network (EGN) – Eurooppalaisten Unescon Geopark-alueiden verkosto
- Pohjoismaiset Unescon Geopark-alueet

Kansallinen taso

- Suomalaiset Unescon Geopark-alueet
- Suomen Geopark-toimikunta
- Geologian tutkimuskeskus GTK
- Metsähallituksen Luontopalvelut
- Visit Finland
- Ympäristöministeriö
- Suomen Unesco-toimikunta
- Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Geopark-projektit, joilla ei vielä ole Unesco-statusta
- Muut suomalaiset Unesco-kohteet

Salpausselkä Geopark -alue

- Salpausselkä Geopark -kunnat: Lahti, Hollola, Heinola, Asikkala, Sysmä ja Padasjoki
- Visit Lahti / Lahti Region Oy
- Metsähallitus Järvi-Suomen luontopalvelut
- Oppilaitokset ja opiskelijat, mm. Koulutuskeskus Salpaus, LAB-ammattikorkeakoulu, Helsingin yliopisto
- Salpausselkä Geoparkin kumppaniyritykset ja -yhdistykset
- Muut yritykset ja yhdistykset
- Salpausselkä Geopark -oppaat
- Päijät-Hämeen liitto
- Hämeen ELY-keskus
- Päijänne-Leader
- Päijät-Hämeen Vesijärvisäätiö
- Päijät-Hämeen hyvinvointialue
- Museot ja muut kulttuuritoimijat
- Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy
- Kohteiden yksityiset maanomistajat
- Paikalliset asukkaat
- Vapaa-ajan asukkaat

Geopark

Tavoitetila	Toimenpiteet	Vastuu	Aikataulu
<p>Alueellamme on yli kuntarajojen toimiva kestävä matkailun yhteistyöverkosto. Toimijoiden kestävä matkailun osaaminen kasvaa.</p>	<p>Järjestämme verkostotapaamisia ja kestävä matkailun koulutuksia</p> <p>Viestimme kestävä matkailun asioista esim. uutiskirjeissä ja somessa. Luomme ja ylläpidämme väyliä yhteiselle keskustelulle.</p> <p>Osallistumme verkoston toimintaan aktiivisesti ja jaamme verkostossa hyviä käytänteitä kestävä matkailun kehittämisestä</p>	<p>Visit Lahti, Salpausselkä Geopark -yksikkö, oppilaitokset, Salpausselkä Geopark -kunnat</p> <p>Kaikki</p>	2023-2030
<p>Vakituiset ja vapaa-ajan asukkaat tuntevat alueemme arvon ja pääsevät osallistumaan kestävä matkailun kehittämiseen</p> <p>Matkailusta ei aiheudu haittaa paikallisille asukkaille ja maanomistajille</p>	<p>Tuomme alueemme kokonaisuutta, kohteita, palveluita ja tuotteita esille järjestämällä kaikille avoimia tapahtumia jokavuotisen Geopark-viikon aikana (osa Euroopan Geopark-viikkoja) ja muiden soveltuvien tapahtumien / teemaviikkojen yhteydessä, esim. Suomen luonnon päivä</p> <p>Otamme matkailun mahdolliset ei-toivotut vaikutukset välittömästi huomioon ja teemme korjausliikkeet yhteistyössä asianosaisten kanssa avoimesti ja rakentavasti</p> <p>Luomme palautekanavan /-prosessin, jolla mahdolliset ongelmat saadaan esiin</p> <p>Harjoitamme matkailutoimintaa vain maanomistajan luvalla</p>	<p>Geopark-viikon koordinaatiovastuu SG-yksikkö; tapahtumien järjestäminen SG-kunnat, Metsähallitus, muut verkoston toimijat</p> <p>Kaikki</p> <p>Visit Lahti, SG-kunnat</p> <p>Yritykset</p>	<p>2023-2030</p> <p>2024-2026</p> <p>2023-2030</p>
<p>Salpausselkä Geopark -kumppanuusohjelmassa on mukana laaja ja aktiivinen joukko kestävyteen sitoutuneita yrityksiä (ja yhdistyksiä), ml. Salpausselkä Geopark -oppaat</p>	<p>Viestimme kumppanuusohjelman sisällöstä ja sen tuomista eduista</p> <p>Kehitämme kumppanuusohjelmaa verkostolta saatavan palautteen pohjalta</p>	<p>Salpausselkä Geopark -yksikkö, Visit Lahti, Salpausselkä Geopark -kunnat, Salpausselkä Geopark -kumppanit</p>	2023-2030
<p>Salpausselkä Geopark pysyy UNESCO-kohteena ja tunnetaan hyvinvointia tuottavana kestävä matkailun alueena</p>	<p>Viemme UNESCO:n uudelleenarvioinnit menestyksekkäästi läpi. Toimimme jatkuvasti UNESCO:n kriteereiden ja YK:n Agenda 2030 -tavoitteiden mukaisesti.</p> <p>Vahvistamme Salpausselkä Geoparkin identiteettiä ja lisäämme sen tunnettuutta. Viestimme mm. nettisivuillamme siitä, miten otamme kestävyysnäkökulman huomioon toiminnassamme.</p>	<p>Koordinaatiovastuu Salpausselkä Geopark -yksikkö; laaja joukko verkoston toimijoita mukana</p> <p>Kaikki</p>	<p>2025-2026</p> <p>2029-2030</p> <p>2023-2030</p>
<p>UNESCO:n Geopark-alueet kehittyvät kestävä matkailun laadukkaina ja tunnettuina destinaatioina kaikkialla maailmassa</p>	<p>Toimimme kansallisessa ja kansainvälisissä Geopark-verkostoissa jakaen hyviä käytäntöjä, oppien ja vaikuttaen siihen, että kestävä matkailua edistetään Geopark-alueilla ympäri maailmaa</p>	<p>Salpausselkä Geopark -yksikkö</p>	2023-2030

Vaalimme alueemme
luontoa ja
kulttuuriperintöä

Vaalimme alueemme luontoa ja kulttuuriperintöä

Luonto ja kulttuuriperintö ovat matkailijoille yhä houkuttelevampia vetovoimatekijöitä ja keskeinen osa mieleenpainuvaa kävijäkokemusta. Salpausselkä Geopark - kokonaisuus tarjoaa monipuolisia, lähellä asutusta ja palveluita sijaitsevia, geologisesti erityislaatuisia luontokohteita upeine maisemineen, sekä niihin yhdistyvää omaleimaista kulttuuriperintöä. Tämä vastaa suoraan aikamme matkailutrendeihin.

Kulttuuriperintö on aiemmilta sukupolvilta perittyjä aineettomia ja aineellisia asioita ja tapoja, jotka vaikuttavat elämässämme ja ympäristössämme. Me tulkitsemme, uudistamme ja välitämme eteenpäin tätä perintöä.

Arvokas geologinen perintömme - maastot ja maisemat, pinnanmuodot, vesistöt, kalliot ja maaperä - luo pohjan monimuotoiselle luonnonympäristölle, joka on tarjonnut puitteet ihmisen toiminnalle ja paikalliskulttuurin kehittymiselle.

Kulttuuriperintö ympäröi meitä kaupungeissa, taajamissa, kylissä, kulttuurimaisemissa ja arkeologisissa kohteissa. Suomessa luonto on erityisen vahvasti osa kulttuuriperintöä - kulttuurimme tiivis yhteys luontoon on erottumistekijämme kulttuurimatkailun saralla. Kulttuuriperintö näkyy esimerkiksi paikallisessa ruokakulttuurissa, perinteisissä ruoka- ja juomatuotteissamme. Näistä omaleimaisin on sahti, maailmalla mittakaavassa harvinaislaatuinen alkuperäisolut, jonka valmistus on säilynyt osana tšekäläistä elämää jopa tuhansia vuosia.

Luontomme ja kulttuuriperintömme on mittaamattoman arvokas voimavara niin alueen asukkaiden jokapäiväisessä elämässä kuin matkailun kehittämisessäkin. On tärkeää vaalia tätä voimavaraamme, jotta voimme nauttia siitä tulevaisuudessakin. Matkailuelinkeino voi pyrkiä jopa kohentamaan luontomme ja kulttuuriperintömme tilaa kehittämällä uudistavaa matkailua.

Tavoitetila	Toimenpiteet	Vastuu	Aikataulu
<p>Matkailu ei heikennä luontokohteiden tilaa.</p> <p>Merkityillä reiteillä ja luontokohteissa liikkuminen on turvallista.</p>	<p>Toteutamme matkailukäytössä olevien luontokohteiden nykytilan ja kehittämistarpeiden inventoinnin sekä koostamme tiedot retkikohteita ylläpitävistä tahoista.</p> <p>Hoidamme matkailukäytössä olevia luontokohteita suunnitelmallisesti. Pidämme alueen reittimerkinnot, opasteet, rakenteet ja kartat kunnossa ja ajan tasalla. Huolehdimme, että ohjeet kussakin kohteessa toimimiseen ovat positiivisessa hengessä esillä kävijöille (ml. luonnonsuojelualueiden säännöt).</p> <p>Kannustamme matkailijoita vierailemaan opastetuissa kohteissa ja pysymään luonnossa liikkuessaan merkityillä reiteillä tuomalla näitä esille mm. digikartoilla, nettisivuilla, sosiaalisessa mediassa ja muussa aluemarkkinoinnissa. Pidämme kestävyysnäkökulmaa esillä aluemarkkinoinnissa esim. muistuttamalla retkietiketistä.</p> <p>Tarkkailemme kohteiden kävijäpainetta mm. asiakaspalautteen mukaan ja tasaamme kävijäpainetta viestinnän keinoin.</p>	<p>Salpausselkä Geopark - yksikkö</p> <p>Salpausselkä Geopark - kunnat, Metsähallitus, muut kohteita hallinnoivat tahot</p> <p>Visit Lahti, SG-yksikkö, SG-kunnat, Metsähallitus</p>	<p>2023</p> <p>2023-2030</p> <p>2023-2030</p>
<p>Matkailijoilla on mahdollisuuksia osallistua alueemme luonnon ja kulttuuriperinnön vaalimiseen.</p> <p>Osallistumismahdollisuus on samalla myös alueen asukkailla.</p>	<p>Viestimme palautekanavien olemassaolosta ja kannustamme palautteen antamiseen.</p> <p>Aktivoimme matkailijat mukaan edistämään roskattomuutta ja jopa jättämään paikat käyntinsä jälkeen parempaan kuntoon (esim. mahdollistamalla roskien keräys)</p> <p>Tarjoamme matkailijoille mahdollisuuksia osallistua paikallisyhteisöjen järjestämiin talkoisiin.</p> <p>Kehitämme, tuotteistamme ja tarjoamme uudistavan matkailun palveluita, jotka edistävät esim. luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriperintömme säilymistä tuleville sukupolville (esim. perinnemaisemien hoito, sahdin valmistus, rakennusperinnön kunnostus)</p>	<p>SG-kunnat, Visit Lahti, Päijät-Hämeen liitto</p> <p>SG-kunnat, Metsähallitus, muut kohteita hallinnoivat tahot</p> <p>SG-kunnat, yhdistykset, yritykset</p> <p>Yritykset, oppilaitokset, Visit Lahti, SG-yksikkö</p>	<p>2023-2030</p> <p>2024-2030</p> <p>2023-2030</p>
<p>Alueen maankäyttö mahdollistaa kestävä matkailun toteuttamisen</p>	<p>Otamme kantaa alueen maankäyttöön ja huomioimme kestävä matkailun kaavoituksessa</p> <p>Pyydettyäessä annamme lausuntoja maankäyttöön liittyvissä asioissa</p>	<p>P-H liitto, SG-kunnat</p> <p>Visit Lahti, yritykset, yhdistykset</p>	<p>2023-2030</p>

A photograph of a forest scene. On the left, a large, layered rock overhang dominates the foreground. The ground is covered in moss and fallen leaves. In the middle ground, two people are sitting on logs. The background is a dense forest of tall, thin trees. The overall atmosphere is serene and natural.

Tunnetta ja teemme
näkyväksi alueemme
luonnon- ja kulttuuriperinnön

Tunnetemme ja teemme näkyväksi alueemme luonnon- ja kulttuuriperinnön

Alueemme kohteista, niiden kansainvälisesti arvokkaasta geologisesta perinnöstä, luonnosta ja kulttuuriperinnöstä on olemassa paljon tietoa, mutta meidän tulee osata tehdä nämä aiempaa paremmin näkyväksi. Elävästi ja kiinnostavasti esille nostettuna alueemme erityispiirteet ovat matkailun valttikortti.

Kun tunnetemme ja ymmärrämme alueemme ja käyntikohteidemme luonnon ja kulttuuriperinnön erityispiirteet, voimme tuottaa niihin tukeutuvia massasta erottuvia matkailupalveluita. Samalla tuomme alueemme ominaisluonnetta esille alueen asukkaille ja toimijoille ja vahvistamme alueen päijäthämäläistä identiteettiä, oman alueen arvostusta ja paikallisympäilyä. Tämä puolestaan lisää alueemme veto- ja pitovoimaa.

Luonnon- ja kulttuuriperintömme näkyy veden muovaamissa maisemissamme sekä esimerkiksi valtakunnallisesti merkittävässä rakennetuissa kulttuuriympäristöissämme. Tietämystämme lisäämällä voimme kehittää maisemanlukutaitoamme, jota voimme hyödyntää esitellessämme aluettamme. Voimme vaalia luontokohteissamme paikan henkeä ja vahvistaa sitä kertomalla siitä elävästi niin alueen asukkaille kuin matkailijoille.

Geologinen perintömme konkretisoituu jokapäiväisessä elämässämme esimerkiksi puhtaasta pohjavedestämme saatavassa huippulaatuisessa hanavedessä ja alueella tuotetuissa juomatuotteissa sekä pelloillamme kasvaneesta viljasta leivotussa leivässä. Paikallinen ruoka ja juoma on vahvuutemme, joka kannattaa nostaa keskeiseksi osaksi täällä vierailevan kävijäkokemusta.

Tavoitetila	Toimenpiteet	Vastuu	Aikataulu
<p>Tunnumme Salpausselkä Geoparkin käyntikohteiden geologisen syntytarinan, luonnon erityispiirteet ja kulttuurihistorian</p>	<p>Koostamme ja jaamme luonnontieteellistä ja kulttuurihistoriallista tietoa aluekokonaisuudestamme ja sen yksittäisistä kohteista alueemme toimijoiden kesken.</p> <p>Hyödynnämme olemassa olevaa tietovarantoa (esim. Museovirasto, Geologian tutkimuskeskus)</p> <p>Täydennämme puutteellisia tietoja esim. tutkimushankkeiden kautta</p> <p>Kasvatamme alueen toimijoiden osaamista ja lisäämme tietoisuutta tarjoamalla koulutuksia, luentoja ja työpajoja esim. paikallisoppaille ja alueen yrityksille. Esim. opaskoulutuksessa korostuu alueen luonnon ja kulttuuriperinnön erityispiirteiden esiintuominen sekä kestäväällä tavalla toimiminen.</p> <p>www.salpausselkageopark.fi sivusto toimii yhteisenä tiedonvälityskanavana ja sitä kehitetään ja täydennetään jatkuvasti</p>	<p>Salpausselkä Geopark -yksikkö, oppilaitokset, museot, Salpausselkä Geopark -oppaat</p> <p>Oppilaitokset, museot, SG-yksikkö</p> <p>Oppilaitokset, SG-yksikkö</p> <p>SG-yksikkö, Visit Lahti</p>	<p>2023-2030</p>
<p>Alueemme geologinen erityisluonne, luonto ja kulttuuriperintö sekä näiden väliset yhteydet näkyvät monipuolisesti alueen matkailupalveluissa</p>	<p>Tarjoamme tuotetyöpajoja ja muuta koulutusta palveluiden tuotteistamisesta ja konseptoinnista alueen toimijoiden osaamisen vahvistamiseksi</p> <p>Tuotteistamme alueemme ominaispiirteet alueemme luontoa ja kulttuuriperintöä kunnioittaen, tarinallistaen tutkittuun tietoon tai esim. alueelta kerättyyn perimätietoon pohjautuen</p> <p>Hyödynnämme alueen osaamista ja geologista erityisluonnetta mm. koulutusmatkailussa.</p> <p>Jaamme erityisosaamista ja hyviä käytänteitä esimerkiksi oppilaitosyhteistyön kautta</p>	<p>Oppilaitokset, Visit Lahti</p> <p>Yritykset, SG-oppaat, Visit Lahti</p> <p>Yritykset ja yritysryhmät, oppilaitokset, Visit Lahti, SG-yksikkö</p>	<p>2023-2030</p>
<p>Luonto ja - kulttuurikokemukset tavoittavat laajasti eri kohderyhmät</p>	<p>Teemme markkinointiyhteistyötä eri toimijoiden kesken (urheilu, tapahtumat jne.)</p> <p>Markkinoimme alueen kulttuuri- ja luontokohteita myös paikallisille asukkaille</p>	<p>Visit Lahti, Salpausselkä Geopark -kunnat, yritykset, SG-yksikkö</p>	<p>2023-2030</p>
<p>Paikallinen ruoka ja juoma perinteisine tuotteineen on nostettu näkyväksi osaksi kävijäkokemusta alueellamme</p>	<p>Tarjoamme paikallisia ruoka- ja juomatuotteita osana kokouksia ja muita tapahtumia ja tilaisuuksia</p> <p>Kerromme esimerkiksi aamiaisbuffetistamme tai ruokalistaltamme löytyvistä paikallisista ruoka- ja juomatuotteista ja / tai niissä käytetyistä lähiseudun raaka-aineista</p>	<p>Yritykset, Visit Lahti, SG-yksikkö, SG-kunnat, oppilaitokset</p> <p>Yritykset</p>	<p>2023-2030</p>

Vahvistamme hyvinvointia ja alueemme elinvoimaisuutta

Vahvistamme hyvinvointia ja alueemme elinvoimaisuutta

Luontoympäristöt tukevat tutkitusti hyvinvointia monin tavoin - luonnossa oleskelu elvyttää, kohentaa mielialaa ja houkuttelee liikkumaan. Nostamalla esille alueen matkailukäyttöön tarkoitettuja luontokohteita ja lisäämällä niiden yhdenvertaista saavutettavuutta vahvistamme niin alueella vierailevien kuin täällä asuvien hyvinvointia.

Luonto voi toimia myös matkailun myyntivalttina, kunhan huolehdimme, että matkailu ei aiheuta luontoympäristölle liikaa painetta. Kansainvälisesti tunnustettu Salpausselkä Geopark lisää alueen vetovoimaisuutta ja tarjoaa palveluntarjoajille alustan kehittää tuotteitaan ja palveluitaan.

Paikallisia palveluita, tuotteita ja työvoimaa käyttävä matkailu vahvistaa työllisyyttä ja tuo alueelle kestävästä elinvoimaa sekä taloudellista hyvinvointia. Hyvinvoivat ja osaavat työntekijät luovat pohjan hyvälle asiakaskokemukselle. Matkailuelinkeinon tulevaisuuden kannalta on tärkeää, että ala koetaan nuorten keskuudessa vetovoimaisena ja innostavana.

Kestävällä tavalla toteutettu matkailu ei aiheuta haittaa alueen asukkaille. Paikallinen tuki matkailun kehittämiselle ja edistämiseksi on olennaisen tärkeää, joten matkailua kehitettäessä on otettava huomioon asukkaiden näkökulma. Parhaimmillaan asukkaat kokevat alueelle saapuvat matkailijat rikastuttavana voimavarana ja suhtautuvat heihin myönteisesti, mikä omalta osaltaan parantaa matkailijan vierailukokemusta.

Tavoitetila	Toimenpiteet	Vastuu	Aikataulu
Matkailu on alueellamme vetovoimainen ala työllistyä ympärivuotisesti, ja toimialan työpaikkojen määrä kasvaa	<p>Kohtelemme työntekijöitä reilusti ja huolehdimme työhyvinvoinnista</p> <p>Luomme ympärivuotisia tuotteita ja palveluita sekä tavoittelemme alueelle eri vuodenaikoina toteutuvia tapahtumia</p> <p>Huolehdimme alueella toteutettavan matkailukoulutuksen vetovoimaisuudesta ja laadukkuudesta.</p> <p>Tarjoamme opiskelijoille työssäoppimispaikkoja.</p>	<p>Yritykset</p> <p>Yritykset, Visit Lahti, Salpausselkä Geopark -kunnat</p> <p>Oppilaitokset</p> <p>Yritykset, Visit Lahti, SG-yksikkö</p>	2023-2030
Laaja valikoima laadukkaita matkailuelämyksiä ja palveluita on yhdenvertaisesti kaikkien saavutettavissa, ja alueemme tunnetaan inklusiivisena, hyvinvointia tuottavana kohteena	<p>Teemme esteettömyyskartoituksia ja kehitämme kohteita niiden pohjalta.</p> <p>Lisäämme palveluntarjoajien tietämystä eri kohderyhmistä ja heidän tarpeistaan esim. koulutuksen, tuotetyöpajojen ja viestinnän avulla</p> <p>Tuotetun ja hankitun tiedon pohjalta kehitämme inklusiivista palvelutarjontaa. Nostamme sitä esille viestinnässämme mm. nettisivuillamme.</p> <p>Huomioimme asiakaskunnan monimuotoisuuden mm. markkinoinnin kuvamaailmassa niin yrityskohtaisessa kuin alue- ja kuntamarkkinoinnissa.</p>	<p>SG-kunnat, yritykset, Metsähallitus, muut kohteiden omistajat</p> <p>Oppilaitokset, Visit Lahti, Salpausselkä Geopark -yksikkö</p> <p>Yritykset, Visit Lahti, SG-yksikkö, Metsähallitus, SG-kunnat</p>	2023-2030
Tarjolla on kestävän kehityksen mukaisia Salpausselkä Geopark -teemaisia tuotteita ja palveluita	Kehitämme laadukkaita Salpausselkä Geopark -teemaisia tuotteita, esim. matkailupalveluita, ruokatuotteita ja matkamuistoja	Yritykset, oppilaitokset, SG-yksikkö, Visit Lahti	2023-2030
<p>Matkailijat ja palveluiden käyttäjät viiptyvät alueellamme entistä pidempään ja samalla alueen matkailutulo lisääntyy.</p> <p>Myös asukkaat löytävät oman alueemme kohteet ja palvelut.</p>	<p>Kehitämme matkailupalveluita ja kävijäkokemusta niin, että alueemme tarjonta on inklusiivista, monipuolista, laadukasta, houkuttelevaa ja ympärivuotista</p> <p>Viestimme matkailijoille pidemmän viipymän positiivisista vaikutuksista kestävyiden kannalta.</p> <p>Kannustamme alueemme asukkaita lähimatkailuun tuomalla alueen kohteita ja palveluita esille mm. Geopark-viikon tapahtumissa sekä kuntien infopisteissä.</p>	Yritykset, Visit Lahti, SG-yksikkö, SG-kunnat	2023-2030
Matkailu on myös toimialan ulkopuolisille alueen yrityksille ja asukkaille hyvinvointia ja elinvoimaa tuottava ala	<p>Opastamme matkailijoita ja matkailuyrityksiä hyödyntämään paikallisia palveluita ja tuotteita.</p> <p>Käytämme monipuolisesti ja laajasti alueen omia raaka-aineita, tuotteita ja palveluntarjoajia paikallista osaamista hyödyntäen.</p> <p>Suosimme tilaisuuksiemme ruoka- ja juomatarjoiluissa lähiseudun raaka-aineita ja tuotteita</p>	<p>Visit Lahti, SG-yksikkö, SG-kunnat</p> <p>Yritykset, Visit Lahti, SG-yksikkö</p> <p>Kaikki tilaisuuksia ja tapahtumia järjestävät</p>	2023-2030

Toimimme ympäristöystävällisesti

Toimimme ympäristöystävällisesti

Hyvinvointimme on riippuvaista planeettamme hyvinvoinnista. Meidän on toimittava maapallon kantokyvyn rajoissa, jotta tulevillakin sukupolvilla on mahdollisuus hyvään elämään. Luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja ilmastokriisi kertovat siitä, että olemme eläneet pitkään yli varojemme.

Tiedostamme, että matkailu vaikuttaa merkittävästi ympäristöön. Vaikka omat vaikuttamismahdollisuudet saattavat tuntua pieniltä, jokaisen panosta tarvitaan ympäristökuormituksen vähentämiseksi. Voimme kaikki tehdä osamme oman toimintamme kehittämisessä ympäristöystävällisemmäksi, oli kyse sitten vaikkapa energian ja veden säästämisestä, ympäristömerkittyjen tuotteiden suosimisesta hankinnoista tai jätteiden synnyn ehkäisystä. Yhdessä viemme koko aluettamme ja matkailualaa kohti kestävämpää toimintaa.

Myös yhä useammat matkailijat kiinnittävät huomiota kestävyysnäkökohtiin palveluntarjoajaa valitessaan. Hyvä keino osoittaa sitoutuminen toimimaan ekologisesti kestävällä tavalla on hankkia ympäristösertifikaatti. Sertifiointi toimii omaa toimintaa ohjaavana työkaluna ja auttaa samalla matkailijoita tunnistamaan kestävällä tavalla toimivia palveluntarjoajia.

Salpausselkä Geopark -kumppanuusohjelmaa voi hyödyntää matalan kynnyksen ensimmäisenä askelena omien kestävyttä edistävien toimenpiteiden dokumentoinnissa ja todentamisessa. Lahden kaupungin pitkäjänteinen työ ympäristöalan edelläkävijänä ja kunnianhimoiset ympäristötavoitteet luovat seudun matkailuelinkeinolle hyvät edellytykset kehittää omaa kestäväää toimintaansa.

Tavoitetila	Toimenpiteet	Vastuut	Aikataulu
Ekologinen kestävyys on tunnustettua: alueella on Sustainable Travel Finland -destinaatiostatus ja valtaosa matkailuyrityksistä on saanut STF-merkin	Etenemme Sustainable Travel Finland -ohjelman toteuttamisessa toisiamme tukien ja kannustaen. Kehitämme Salpausselkä Geopark -kumppanuusohjelmaa edelleen matalan kynnyksen kestävä matkailun verkostona, johon liittyminen voi toimia myös ensimmäisenä askelena kohti STF-ohjelmaa. Kartoitamme oman toimintamme ympäristövaikutukset ja sitoudumme pienentämään niitä. Dokumentoimme toimintaamme. Käytämme työkaluna esim. soveltuvia ympäristöohjelmia ja etenemme kohti sertifiointia.	Yritykset, Visit Lahti, Salpausselkä Geopark -yksikkö Yritykset	2023-2025
Edistämme julkisen liikenteen käyttöä alueellamme.	Kannustamme matkailijoita saapumaan ja liikkumaan alueella ensisijaisesti julkisilla kulkuneuvoilla tarjoamalla tietoa julkisen liikenteen yhteyksistä. Teemme yhteistyötä liikenneyhtiöiden kanssa.	Visit Lahti, SG-yksikkö, SG-kunnat, yritykset	
Alueemme matkailusidonnaisten toimijoiden sekä alueelle suuntautuvan matkailun ilmastokuorma pienenee	Osallistumme Suomen matkailun hiilineutraalisuutta tavoittelevan valtakunnallisen suunnitelman laatimiseen ja sitoudumme toimimaan sen periaatteiden mukaisesti. Laadimme alueellemme vastaavan matkailun hiilineutraalisuuteen tähtäävän suunnitelman Mahdollistamme kumppaneiden hiilijalanjälkilaskennan ja seurannan. Mahdollistamme matkailijoille lomansa hiilijalanjäljen laskennan. Laskemme oman hiilijalanjälkemme ja sitoudumme pienentämään sitä. Valitsemme omassa toiminnassamme vaikuttavimmat toimenpiteet ja toteutamme niitä suunnitelmallisesti, esim. energian säästö, uusiutuvan energian käyttöön siirtyminen. Huomiomme hiilijalanjäljen minimoimisen matkailutuotteidemme kehittämisessä ja tarjonnassa.	Visit Lahti Visit Lahti, kunnat Visit Lahti, oppilaitokset Visit Lahti, SG-yksikkö, yritykset Yritykset	2023-2025 2024-2027 2025-2030 2023-2030 2023-2030
Matkailijat käyttävät ensisijaisesti kestäväällä tavalla toimivien yritysten palveluita	Korostamme alueen markkinoinnissa kestävä matkailuun sitoutuneiden palvelutuottajien tarjontaa.	Visit Lahti, SG-yksikkö, yritykset	2025-2030
Alueemme luontaiset vahvuudet on tunnistettu ja matkailua kehitetään niihin tukeutuen	Hyödynnämme alueen luontaisia vahvuuksia matkailun kehittämisessä ja minimoimme näin ympäristövaikutuksia, esim. painotamme kehittämis- ja markkinointitoimenpiteissä alueelle luontaisesti sopivia aktiviteetteja, kuten soratiepyöräilyä, melontaa ja hiihtoa	Visit Lahti, SG-yksikkö, yritykset, SG-kunnat	2023-2030
Matkailualue tukee luonnon monimuotoisuuden säilymistä	Suojellemme luonnon monimuotoisuutta omistamissamme paikoissa, esim. perustamalla niittyjä ja hoitamalla perinnemaisemia sekä perustamalla mahdollisuuksien mukaan uusia luonnonsuojelualueita. Kunnioitamme luonnonsuojelualueiden sääntöjä ja pysymme merkityillä reiteillä. Suosimme mahdollisuuksien mukaan luonnonmukaisesti tuotettua ruokaa osana palveluitamme, tilaisuuksiemme tarjoiluissa jne.	SG-kunnat, Metsähallitus, muut maanomistajat Kaikki Kaikki	2023-2030

Mittarit ja seuranta

Mittarit ja seuranta

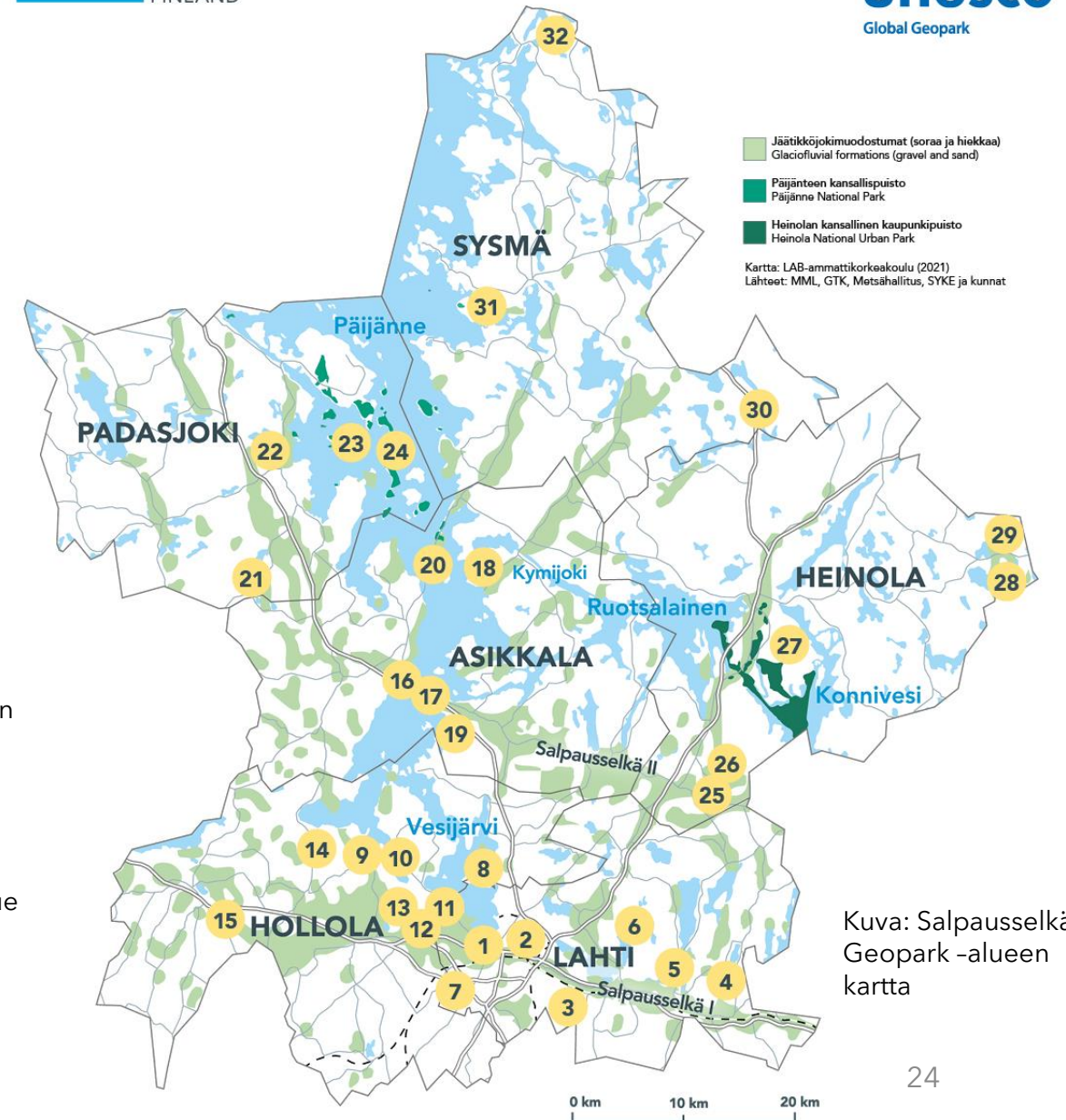
Mittarit	Lähde / seuranta	Yksikkö	Linkki
Salpausselkä Geopark -kumppanuusohjelman toimijoiden määrä	Salpausselkä Geopark -yksikkö	kpl	www.salpausselkageopark.fi > Yritysyhteistyö
Salpausselkä Geopark -teemaisten matkailutuotteiden määrä	Visit Lahti	kpl	
Menestyminen UNESCO:n uudelleenarvioinneissa	Salpausselkä Geopark -yksikkö		
Matkailuyritykset joilla on inklusiivisia, mukaan lukien esteettömiä palveluita	Yritykset / Visit Lahti	kpl	
Prosenttiosuus matkailijoista, jotka ovat tyytyväisiä / tyytymättömiä yleiseen kokemukseen matkakohteesta ja pitävät / eivät pidä kohdetta kestäväenä matkakohteena	STF-ohjelman asukas- ja matkailukysely	%	STF
Prosenttiosuus asukkaista, jotka ovat tyytyväisiä / tyytymättömiä matkailun vaikutuksiin paikkakunnalla ja omiin vaikutusmahdollisuuksiin matkailun kehittämisessä	STF-ohjelman asukas- ja matkailukysely	%	STF
Matkailun työpaikat ympärivuotisesti (htv)	Kunnat, tilastokeskus ja muut avoimet lähteet / Visit Lahti	kpl	
Sustainable Travel Finland -ohjelmassa mukana olevien ja STF-merkin saavuttaneiden yritysten määrä	STF-alusta / Visit Lahti	kpl	STF
Matkailijan keskimääräinen viipymä alueella	Visit Lahti	vrk	Visitor
Hiilijalanjäljen mittarin käyttäjien määrä	Visit Finlandin matkailun hiilijalanjälkimittari "Hiilikuri"	kpl	https://co2calc.visitfinland.fi/start
Matkailun hiilijalanjälki alueella	Visit Finlandin matkailun hiilijalanjälkimittari "Hiilikuri"	CO2-päästöt	https://co2calc.visitfinland.fi/start

Kuvat:

- Sivu 3 Kammiovuori, Sysmä / Marinella Himari
 Sivun 6 Vierumäki, Heinola / Kati Komulainen
 Sivun 7 Euroopan Geopark-verkoston konferenssi 2017, Azorit / Azores UNESCO Global Geopark
 Sivun 10 Linnaistensuo, Lahti / Johanna Laine
 Sivun 11 Hollolan Hirven sahtimuseo / Kati Komulainen
 Sivun 13 Pirunkirkko, Paistjärven suojelualue, Heinola / Kati Komulainen
 Sivun 14 Hollolan keskiaikainen kirkko / Kati Komulainen
 Sivun 16 Lapakiston luonnonsuojelualue, Lahti / Eveliina Monni
 Sivun 17 Virtaankoski, Sysmä / Kati Komulainen
 Sivun 19 Päijänteen kansallispuisto, Padasjoki / Tea Karvinen
 Sivun 20 Soratiepyöräilyä Hollolassa / Alain Rumpf
 Sivun 22 Lemmenharjun luontopolku, Vierumäki, Heinola / Kati Komulainen
 Sivun 25 Pulkkilanharju, Asikkala / Marinella Himari

Kohteet Salpausselkä Geopark –alueen kartalla:

1. Lahden urheilukeskus	9. Kapatuosian linnavuori	16. Aurinkovuori	26. Lemmenharjun luontopolku
2. Lehmusreitti	10. Kutajärvi	17. Vääksyn kanava	27. Heinolan kansallinen kaupunkipuisto
3. Linnaistensuo	11. Tiirismaa ja Sylvöjärvi	18. Kalkkisten kanava	28. Paistjärven alue
4. Samsillansuo ja Pajulahti	12. Tiilijärvet ja Soisalmensuo	19. Pasolanvuori	29. Pirunkirkko
5. Lapakiston luonnonsuojelualue	13. Salpa-suppa	20. Pulkkilanharju	30. Onkiniemen liikkuva kivi
7. Luhdanjoen lintutorni	14. Hammonjoki	21. Taruksen alue	31. Päijätsalo
8. Enonsaari	15. Huljalan Helvetti, Helvetinrotko	22. Kullasvuori	32. Kammiovuori
		23. Päijänteen kansallispuisto	
		24. Kelvenne	
		25. Vierumäki	

Kuva: Salpausselkä Geopark -alueen kartta

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kestävän matkailun kehittämissuunnitelma laadittiin vuonna 2023 osana LAB-ammattikorkeakoulun ja Lahden seutu - Lahti Region Oy:n yhteydessä toimivan Salpausselkä Geopark -yksikön toteuttamaa Salpausselkä Unesco Global Geopark - Kestävän matkailun roadmap -hanketta. Hankkeessa järjestettiin alueen matkailusidonnaisille toimijoille työpajoja ja kommenttikierroksia yhteisen näkemyksen saavuttamiseksi.

